135427 - Alım Emrini Verene Taksitle Satış

Soru

Parası olan birine giderim ve evlilik için bana bir yatak odası takımı alması için birlikte bir mağazaya gideriz. Belli bir miktara takımı benim için satın alır, sonra satın aldığı tutardan daha yüksek bir tutara bana taksitle satar. Bu kişinin belli bir ticarette uzmanlaşmadığını göz önünde bulundurarak yapılan işlem faiz midir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Bu işleme, satın alma emrini veren kişiye murabaha yöntemiyle satış adı verilir.

İslam Fıkıh Konseyi dergisinde Dr. Muhammed Abdulhalim Ömer'in yayınlanan akademik tez çalışmasında şöyle dendi: Murabaha, eski fıkıh/hukuk ilminde tanımlanan iki şekilden birinde gerçekleşebilir:

1- Birinci şekil: Bir kimsenin bir malı belli bir fiyattan alıp daha sonra aldığı fiyata ilave olarak kâr karşılığında bir başkasına satmasıdır. Burada başkası tarafından bir talep olmaksızın kendisi için satın alması daha sonra kârla satışa sunmasıdır. Bu yönteme genel veya asli şekil denilebilir.

2- İkinci şekil: Son zamanlarda "satın alma emrini verene murabaha satışı" olarak adlandırılan yöntemdir. Şu şekilde işler: Bir kişi diğerine gelir ve ona şöyle der: "Mevcut ve belirli bir malı satın alın, -veya özelliklerini bildirir- ben de aldığınız fiyattan sizden alacağım ve size fiyatın belli bir miktarı veya yüzdesi kadar kâr vereceğim." Her ne kadar çağdaş hukukçuların tabirine göre "satın alma emrini verene murabaha satışı" olarak adlandırılsa da eski hukukçular tarafından da bu şekil ile dile getirilmiştir. Şafiî'nin Al-Umm kitabında şöyle zikredilmiştir: Bir adam başkasına bir eşya gösterir ve "Bunu satın al, ben de sana şöyle bir kâr vereceğim." o da onu satın alır." Adamın satın alması caizdir..." veya şöyle der: ".... özellikte bana bir eşya al veya istediğin özellikte satın al,

ben de sana şu kadar kar vereceğim" derse, alışveriş geçerlidir.

“Satın alma emrini verene murabaha satışı”, emredilen kişinin malı kendisi için satın alması ve emri verene satmadan önce fiilen teslim alması ve mülkiyetine geçirmesi şartıyla caizdir.

“Daimî Fetva Kurulu” (13/153) kitabında şöyle geçer: “Bir kimse, başka birinden belirli bir özellikte bir araba satın almasını isterse ve arabayı ondan satın alacağına dair söz verirse ve o kişi (istekte bulunan kimse) onu satın alır ve teslim alırsa bundan sonra onu peşin veya taksitlerle kâr ederek satması caiz olur." Bu, kişinin sahip olmadığı bir şeyi satması değildir. Çünkü kendisinden mal talep edilen kişi, malı satın alıp teslim aldıktan sonra onu isteyene satmıştır. Bu eşyayı satın almadan önce arkadaşına satması caiz değildir. Peygamber Efendimiz (s.a.v), eşyanın satın alındığı yerde satılmaması gerektiğini ve bilakis tüccarlar malları kendi mülkiyetlerine/dükkanlarına taşıdıktan sonra satılabileceğini açıklamıştır.

Dolayısıyla, eğer para sahibi ve satın almak isteyen kişi birlikte mağazaya giderler ve yatak odasını satın alan para sahibi takımı teslim alıp kendi kontrolüne geçirmeden önce almak isteyen kişi takımı direkt alırsa işlem caiz olmaz.

Şeyh İbn Useymin “Fetawa Noor 'ala Al-Darb”da şöyle demiştir: “Bu zamanda birçok insanın yaptığı uygulama şöyledir: Alacaklı ve borçlu, mal sahibine gelirler; alacaklı onu satın alır ve daha sonra borçluya satar. Daha sonra da borçlu onu dükkân sahibine veya başkasına satar. Tüm bu alış ve satışlarda ürün yerinde olup taşınmamaktadır. Şüphesiz bu tür alışverişin haram olup caiz olmadığını biliyoruz çünkü bu malı yerinde satmak caiz değildir. Nitekim Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem, bir eşyanın satın alındığı yerden tüccarın himayesine taşınmadan bulunduğu yerde tekrar satılmasını yasaklamıştır. Ayrıca bu yasağı açıklayan diğer husus şudur: Bu durum, para sahibinin sorumluluk taşımadan bir kazanç elde etmesidir ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Sorumluluğu alınmayanın kârı helal değildir.” (Tirmizî 1234, Ebu Davud 3504, Nesâî 4629, İbn Mâce 2188, Ahmed 6591, Elbani tarafından "Al-Sahih" 1212'de sahih olduğu bildirilmiştir.)

Murabaha satışının caiz olabilmesi için hangi şartların gerekli olduğunu öğrenmek için (36408) nolu

sorunun cevabına bakınız.

En iyisini Allah bilir.